

ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC HOẠT ĐỘNG CỦA MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG ĐÁP ỨNG YÊU CẦU PHÁT TRIỂN TRONG GIAI ĐOẠN 2025-2030

LÊ ANH ĐÀO

Khoa Xây dựng Đảng, Trường Chính trị Tô Hiệu

Nhận bài ngày 12/6/2026. Sửa chữa xong 10/7/2026. Duyệt đăng 12/7/2026

Abstract

In the context of building a socialist rule-of-law state and promoting democracy in conjunction with discipline and order, innovating the operational methods of the Vietnam Fatherland Front has become an essential requirement. During the 2025-2030 period, Hai Phong City is undergoing rapid development, accelerated urbanization, increasing social diversity, and greater differentiation of interests. These changes require the Front to move beyond traditional mass mobilization toward stronger roles in organization, coordination, and the creation of spaces for substantive democratic participation. This article analyzes the theoretical and political foundations of such innovation, evaluates achievements and existing limitations, and proposes orientations and solutions toward a more substantive, professional, and modern approach centered on the people. These measures aim to strengthen great national unity and promote the sustainable development of Hai Phong City.

Keywords: Operational innovation, operational methods, socialist democracy, great national unity, Hai Phong City, 2025-2030 period.

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống chính trị Việt Nam, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam giữ vai trò trung tâm trong việc tập hợp, đoàn kết các giai tầng xã hội, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân và tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước. Vai trò này không chỉ được khẳng định trong các nghị quyết của Đảng mà còn được thể chế hóa ngày càng đầy đủ trong hệ thống pháp luật. Đặc biệt, Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã được sửa đổi, bổ sung và hợp nhất trong bối cảnh sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy, có hiệu lực từ năm 2025, tạo cơ sở pháp lý mới cho việc đổi mới tổ chức và phương thức hoạt động của Mặt trận theo hướng thực chất, hiệu quả và phù hợp với yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại (Quốc hội, 2025). Cùng với đó, các quy định của Đảng về giám sát, phản biện xã hội và phát huy vai trò của Nhân dân tiếp tục được hoàn thiện, tiêu biểu như Quy định số 124-QĐ/TW của Ban Bí thư và các kết luận gần đây về công tác dân vận trong tình hình mới (Ban Chấp hành Trung ương, 2023). Trong bối cảnh đó, yêu cầu đối với Mặt trận không còn chỉ giới hạn ở nhiệm vụ tập hợp và vận động quần chúng mà cần chuyển trọng tâm sang chức năng tổ chức, điều hòa lợi ích, thúc đẩy đối thoại xã hội và xây dựng những không gian thực hành dân chủ một cách thực chất, nơi ý kiến của Nhân dân được tiếp nhận, phản ánh và chuyển hóa thành sự đồng thuận trong xã hội. Yêu cầu đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam càng trở nên rõ nét trong bối cảnh phát triển mới của thành phố Hải Phòng - một đô thị cảng, trung tâm công nghiệp và đổi mới sáng tạo có vị trí quan trọng của cả nước. Trên cơ sở những vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra, bài viết tập trung phân tích cơ sở lý luận, cơ sở chính trị của việc đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Về phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng hiện nay

2.1.1. Những điều kiện kinh tế - xã hội và chính trị đặc thù của Hải Phòng

Phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng trước hết được quy

Email: Anhdaobong@gmail.com

định bởi những điều kiện kinh tế, xã hội và chính trị đặc thù của địa phương. Hải Phòng được Trung ương xác định là một trong những cực tăng trưởng trọng điểm của cả nước, giữ vai trò là trung tâm công nghiệp, cảng biển và logistics quốc gia, đồng thời là cửa ngõ giao thương quốc tế của vùng Bắc Bộ. Với hệ thống cảng biển nước sâu, các tuyến hàng hải quốc tế cùng vị trí kết nối chiến lược trong các hành lang kinh tế khu vực, Hải Phòng không chỉ là địa bàn phát triển kinh tế năng động mà còn là không gian có độ mở lớn, chịu tác động trực tiếp từ quá trình toàn cầu hóa, cạnh tranh kinh tế và sự dịch chuyển của lực lượng lao động. Bên cạnh lợi thế về vị trí địa kinh tế, cơ cấu xã hội của thành phố cũng có nhiều thay đổi, ngày càng đa dạng và phức tạp. Thành phố hiện có quy mô kinh tế đứng thứ ba cả nước, với 23 khu công nghiệp và 20 cụm công nghiệp đang hoạt động, thu hút một lượng lớn lao động trong và ngoài nước (Thành ủy Hải Phòng, 2025). Quy mô lao động di cư ngày càng gia tăng đã làm cho cơ cấu xã hội của thành phố trở nên đa dạng hơn về thành phần, nghề nghiệp, lối sống và hệ lợi ích, đồng thời phát sinh nhiều vấn đề mới liên quan đến an sinh xã hội, quan hệ lao động và quản trị đô thị. Cùng với đó, quá trình già hóa dân số diễn ra với tốc độ nhanh, trong khi sự cạnh tranh trong thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao ngày càng quyết liệt, làm cho yêu cầu điều hòa lợi ích giữa các nhóm xã hội và củng cố đồng thuận xã hội trở nên khó khăn, phức tạp hơn so với nhiều địa phương khác. Trên nền tảng đó, Hải Phòng còn có truyền thống chính trị - văn hóa đặc biệt với danh hiệu “Thành phố Anh hùng”, nơi tinh thần yêu nước, ý chí tự lực tự cường và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân luôn được coi trọng. Trong bối cảnh tình hình thế giới tiếp tục có nhiều biến động phức tạp, cùng với sự gia tăng của thiên tai, dịch bệnh và các thách thức an ninh phi truyền thống, việc củng cố niềm tin xã hội, tăng cường đồng thuận và phát huy sức mạnh của Nhân dân trở thành yêu cầu chính trị mang tính thường xuyên. Những đặc điểm đó vừa mở ra điều kiện để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng khẳng định và phát huy vai trò nòng cốt trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, vừa đặt ra yêu cầu cấp thiết phải đổi mới phương thức hoạt động theo hướng linh hoạt, hiệu quả, thực chất và phù hợp với đặc điểm của xã hội đô thị hiện đại.

2.1.2. Kết quả đổi mới phương thức hoạt động trong thời gian qua

Trong những năm gần đây, hoạt động của Mặt trận và các tổ chức chính trị - xã hội trên địa bàn thành phố Hải Phòng đã ghi nhận nhiều chuyển biến tích cực, từng bước khẳng định vị trí và vai trò nòng cốt trong việc củng cố, phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Trong công tác tuyên truyền, vận động và tập hợp các tầng lớp Nhân dân, Mặt trận đã chủ động đổi mới cả nội dung và phương thức triển khai, gắn các phong trào thi đua yêu nước với những vấn đề thiết thực của đời sống đô thị, đội ngũ công nhân, người lao động và các nhóm xã hội đặc thù. Kết quả nổi bật là việc huy động hiệu quả các nguồn lực xã hội cho phòng, chống dịch Covid-19 với tổng giá trị 222,5 tỷ đồng cũng như vận động hỗ trợ khắc phục hậu quả cơn bão số 3 (Yagi) đạt 186,4 tỷ đồng, thuộc nhóm cao nhất cả nước (Thành ủy Hải Phòng, 2025). Những con số này phản ánh hiệu quả vận động xã hội của Mặt trận, đồng thời khẳng định sự lan tỏa của niềm tin và tinh thần trách nhiệm cộng đồng trong các tầng lớp Nhân dân thành phố. Song song với đó, công tác vận động người Việt Nam ở nước ngoài được chú trọng và đạt kết quả tích cực, góp phần thu hút nguồn lực kiều hối ước đạt khoảng 1,6 tỷ USD. Kết quả này cho thấy phạm vi hoạt động của Mặt trận đã từng bước vượt ra ngoài địa bàn cư trú truyền thống, qua đó đáp ứng tốt hơn những yêu cầu đặt ra trong điều kiện hội nhập quốc tế và sự phát triển của xã hội (Thành ủy Hải Phòng, 2025). Toàn hệ thống Mặt trận đã hỗ trợ hơn 300 nhà ở cho người có công; xây dựng gần 2.000 nhà Đại đoàn kết; trao tặng trên 350.000 suất quà; hoàn thành mục tiêu xóa nhà tạm, nhà dột nát trước thời hạn; tổ chức 710 cuộc giám sát; hằng năm có 85% thôn, tổ dân phố đạt danh hiệu “Khu dân cư văn hóa” (Báo cáo chính trị trình Đại hội Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng lần thứ I, 2026).

Trong công tác giám sát, phản biện xã hội và tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, phương thức hoạt động của Mặt trận đã có nhiều đổi mới, bám sát thực tiễn và những vấn đề Nhân dân quan tâm. Thành phố phát huy vai trò của các hội đồng tư vấn, đội ngũ trí thức, nhà khoa học và người có uy tín để nâng cao chất lượng phản biện xã hội, bảo đảm các kiến nghị có cơ sở khoa học và

phù hợp với thực tiễn. Mặt trận cũng tăng cường phối hợp với các cơ quan chức năng trong kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên, góp phần phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và củng cố niềm tin của Nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Việc phát huy dân chủ ở cơ sở và vai trò tự quản của cộng đồng tiếp tục được Mặt trận thành phố Hải Phòng quan tâm đẩy mạnh, trở thành một nội dung quan trọng trong quá trình đổi mới phương thức hoạt động. Phong trào thi đua “Dân vận khéo” được triển khai sâu rộng với tổng số 7.310 mô hình được xây dựng và nhân rộng, tạo nên những hình thức thực hành dân chủ sinh động, gắn với giải quyết các vấn đề cụ thể ở cơ sở. Việc thực hiện Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở được chú trọng với phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Đến năm 2025, 100% người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp trên địa bàn thành phố đã thực hiện đối thoại trực tiếp với Nhân dân theo quy định. Qua đó, nhiều kiến nghị và vướng mắc từ cơ sở được giải quyết kịp thời, góp phần nâng cao tính công khai, minh bạch trong hoạt động quản lý nhà nước (Thành ủy Hải Phòng, 2025).

2.1.3. Những hạn chế và nguyên nhân

Tình hình quốc tế, khu vực và trong nước có nhiều biến động phức tạp, khó lường; xuất hiện nhiều yếu tố mới, chưa từng có tiền lệ. Giá nguyên, nhiên, vật liệu, các ngành sản xuất công nghiệp - xây dựng khan hiếm, tăng cao. (Báo cáo chính trị trình Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ I, 2026). Bên cạnh những kết quả đạt được, phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng vẫn còn bộc lộ một số hạn chế. Ở một số lĩnh vực và địa bàn, phương thức hoạt động chưa thật sự đổi mới, còn thiên về triển khai nhiệm vụ theo kế hoạch, chưa tạo điều kiện để Nhân dân tham gia đối thoại và phát huy vai trò một cách thực chất. Hiệu quả đại diện, phản ánh lợi ích của các nhóm xã hội trong một số trường hợp vẫn chưa theo kịp những biến đổi nhanh của thực tiễn, nhất là đối với công nhân trong các khu công nghiệp, lao động di cư và các cộng đồng trên không gian số.

Sự thích ứng với xã hội số và các hình thức tham gia xã hội mới giữa các cấp Mặt trận vẫn chưa đồng đều, tạo nên khoảng cách nhất định giữa phương thức hoạt động với nhu cầu và thói quen tham gia của người dân trong bối cảnh chuyển đổi số. Những hạn chế này xuất phát từ cả nguyên nhân khách quan và chủ quan, bao gồm sự biến đổi nhanh của cơ cấu xã hội, môi trường đô thị cùng những hạn chế về thể chế, cơ chế phối hợp và năng lực tổ chức thực hiện của một bộ phận cán bộ Mặt trận. Đồng thời, việc cụ thể hóa các quy định mới của pháp luật và chủ trương của Đảng vào thực tiễn ở cơ sở vẫn cần thêm thời gian, nguồn lực và sự phối hợp đồng bộ.

Nhìn chung, thực trạng phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng cho thấy quá trình đổi mới đang diễn ra đồng thời với nhiều khó khăn, thách thức nảy sinh trong bối cảnh phát triển đô thị hiện đại. Đây là cơ sở thực tiễn quan trọng để tiếp tục hoàn thiện phương thức hoạt động của Mặt trận theo hướng thiết thực, chuyên nghiệp và phù hợp hơn với đặc điểm kinh tế - xã hội của một đô thị cảng, công nghiệp và hội nhập quốc tế sâu rộng.

2.2. Đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng đáp ứng yêu cầu phát triển giai đoạn 2025-2030

2.2.1. Tính tất yếu khách quan của việc đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng

Trong bối cảnh phát triển hiện nay, việc đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam không chỉ xuất phát từ yêu cầu hoàn thiện tổ chức mà còn là hệ quả của những biến đổi sâu sắc trong đời sống kinh tế - xã hội và phương thức quản trị quốc gia. Sự phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN làm cho các quan hệ lợi ích ngày càng đa dạng, phức tạp và đan xen, kéo theo sự phân hóa xã hội ngày càng rõ nét. Quá trình đô thị hóa và chuyển đổi số đã làm thay đổi môi trường sinh hoạt, lao động và giao tiếp của người dân, đồng thời hình thành những phương thức tham gia xã hội mới, linh hoạt hơn và không còn giới hạn trong các khuôn khổ tổ chức truyền thống. Trong bối cảnh đó, nếu Mặt trận vẫn chủ yếu vận hành theo phương thức hành chính, dựa nhiều vào tuyên truyền và các phong trào vận động thì sẽ khó tập hợp, tiếp cận và phản ánh đầy đủ nhu cầu, lợi ích của Nhân dân.

Cùng với đó, yêu cầu nâng cao chất lượng lãnh đạo của Đảng và hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước trong xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN cũng đặt ra đòi hỏi cao hơn đối với vai trò của Mặt trận. Đổi mới phương thức hoạt động là điều kiện quan trọng để phát huy vai trò kết nối, tạo đồng thuận xã hội, đồng thời nâng cao chất lượng giám sát, phản biện xã hội và việc tham gia xây dựng chính sách. Đây cũng là yêu cầu trực tiếp để phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong điều kiện xã hội hiện đại khi nhu cầu tham gia quản lý xã hội ngày càng lớn. Vì vậy, đây được xem là yêu cầu khách quan nhằm đáp ứng bối cảnh kinh tế thị trường, đô thị hóa và chuyển đổi số, đồng thời củng cố mối quan hệ giữa Đảng, Nhà nước với Nhân dân.

2.2.2. Đổi mới tư duy phương thức hoạt động theo tinh thần “lấy Nhân dân làm trung tâm”

Trên nền tảng chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về dân chủ là sự vận dụng sáng tạo và phù hợp với điều kiện lịch sử cụ thể của Việt Nam. Người nhấn mạnh bản chất ưu việt của chế độ dân chủ xã hội chủ nghĩa khi khẳng định: “Địa vị cao nhất là dân, vì dân là chủ” (Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 7, tr. 434). Theo Hồ Chí Minh, “Chế độ ta là chế độ dân chủ, nghĩa là nhân dân làm chủ” (Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 6, tr. 83) và “Chính quyền dân chủ có nghĩa là chính quyền do người dân làm chủ” (Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 7, tr. 269). Ở đây, dân chủ không chỉ được hiểu là quyền tham gia chính trị mà là vị thế làm chủ thực sự của Nhân dân đối với nhà nước và xã hội.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về lấy Nhân dân làm gốc là yêu cầu xuyên suốt trong quá trình đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng. Trên cơ sở quán triệt quan điểm “lấy Nhân dân làm trung tâm, là chủ thể của sự phát triển”, Mặt trận cần điều chỉnh phương thức hoạt động phù hợp với đặc điểm của một đô thị công nghiệp, cảng biển đang phát triển năng động. Thay vì chủ yếu dựa vào vận động phong trào, Mặt trận cần nâng cao vai trò tổ chức, điều phối và tạo điều kiện để Nhân dân tham gia thực chất vào đời sống chính trị - xã hội. Việc phát huy dân chủ cần được thực hiện thông qua các cơ chế phù hợp, bảo đảm Nhân dân tham gia thường xuyên, có trách nhiệm vào quá trình xây dựng, tổ chức thực hiện và giám sát chính sách công.

Thực hành dân chủ ở Hải Phòng cần được đặt trong khuôn khổ phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”, với trọng tâm là mở rộng dân chủ trực tiếp trên các lĩnh vực liên quan mật thiết đến đời sống Nhân dân như phát triển đô thị, quản lý đất đai, môi trường, an sinh xã hội và quan hệ lao động. Trong quá trình đó, Mặt trận giữ vai trò nòng cốt trong việc tổ chức lấy ý kiến Nhân dân đối với các cơ chế, chính sách quan trọng trước khi ban hành, đồng thời bảo đảm ý kiến của công nhân, lao động di cư, người yếu thế và các nhóm dễ bị tổn thương được tiếp nhận, phản ánh kịp thời. Cách làm này góp phần khẳng định vai trò chủ thể của Nhân dân và tăng cường đồng thuận xã hội trong điều kiện các quan hệ lợi ích ngày càng đa dạng.

2.2.3. Đổi mới phương thức hoạt động theo hướng thực chất, hiệu quả

Đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận cần gắn với việc nâng cao chất lượng thực hiện các chức năng cốt lõi, nhất là giám sát và phản biện xã hội. Quy trình giám sát, phản biện cần được hoàn thiện theo hướng chủ động, thực hiện từ sớm và sát cơ sở, tập trung vào các chủ trương lớn của thành phố, những vấn đề liên quan trực tiếp đến quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của Nhân dân và các vấn đề được dư luận xã hội quan tâm. Hoạt động giám sát, phản biện không dừng ở việc phát hiện những hạn chế, bất cập mà cần hướng đến các kiến nghị có cơ sở khoa học và phù hợp với thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng chính sách và hiệu quả quản lý của chính quyền. Đồng thời, chất lượng đối thoại, tiếp xúc và lắng nghe Nhân dân cần được xem là một tiêu chí quan trọng để đánh giá hiệu quả hoạt động của Mặt trận và trách nhiệm của các chủ thể trong hệ thống chính trị. Hải Phòng đặt yêu cầu hằng năm 100% người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp thực hiện đối thoại với Nhân dân theo quy định, bảo đảm đối thoại không mang tính hình thức mà thực sự trở thành kênh giải quyết kịp thời những vướng mắc, mâu thuẫn phát sinh từ cơ sở. Trong quá trình này, Mặt trận đóng vai trò trung gian tổ chức, tổng hợp và theo dõi việc tiếp thu, giải quyết kiến nghị của Nhân dân, đồng thời phối hợp chặt chẽ với công tác kiểm tra của Đảng để góp phần kiểm soát quyền lực một cách dân chủ, công khai và minh bạch.

2.2.4. *Đổi mới phương thức hoạt động gắn với chuyển đổi số và xây dựng chính quyền đô thị*

Trong điều kiện Hải Phòng xác định chuyển đổi số là một trong những đột phá chiến lược, đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận cần gắn với quá trình xây dựng chính quyền đô thị và xã hội số. Việc ứng dụng công nghệ cần được thực hiện trong các mặt hoạt động của hệ thống Mặt trận, từ công tác chỉ đạo, điều hành đến nắm bắt dư luận xã hội, tổng hợp ý kiến Nhân dân và đánh giá mức độ hài lòng của người dân. Đồng thời, cần khai thác hiệu quả các nền tảng số, cơ sở dữ liệu dùng chung và các phần mềm tổng hợp, phân tích thông tin để nâng cao tính liên thông, minh bạch và khả năng phản ánh kịp thời ý kiến của Nhân dân. Đổi mới phương thức hoạt động trong môi trường số cũng đòi hỏi Mặt trận phải mở rộng không gian hoạt động ra ngoài các khuôn khổ truyền thống, chủ động tham gia và định hướng dư luận trong các không gian công cộng mới, đặc biệt là trên các nền tảng số. Mục tiêu đến năm 2027, phấn đấu 100% chính quyền cấp xã đạt chuẩn “Chính quyền thân thiện” không chỉ đặt ra yêu cầu đối với bộ máy hành chính mà còn là thước đo hiệu quả hoạt động của Mặt trận trong việc xây dựng mối quan hệ gần dân, hiểu dân và phục vụ Nhân dân tốt hơn trong bối cảnh chính quyền đô thị hiện đại. Những định hướng đổi mới nêu trên đã được cụ thể hóa trong Nghị quyết số 21-NQ/TU ngày 26/6/2025 của Ban Thường vụ Thành ủy Hải Phòng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác Mặt trận giai đoạn 2025-2030. Đây là cơ sở chính trị quan trọng để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng tiếp tục đổi mới phương thức hoạt động theo yêu cầu của giai đoạn phát triển mới, từng bước nâng cao chất lượng và hiệu quả thực hiện các chức năng, nhiệm vụ, phát huy vai trò trong xây dựng đồng thuận xã hội, bảo đảm quyền làm chủ của Nhân dân và góp phần thực hiện mục tiêu phát triển nhanh, bền vững của thành phố trong giai đoạn mới.

2.3. Một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng

2.3.1. *Hoàn thiện cơ chế phối hợp giữa Mặt trận với cấp ủy, chính quyền và các tổ chức thành viên*

Đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận chỉ có thể đạt hiệu quả thực chất khi được đặt trong một cơ chế phối hợp đồng bộ, chặt chẽ và có tính ràng buộc giữa Mặt trận với cấp ủy, chính quyền và các tổ chức thành viên trong hệ thống chính trị. Cơ chế này cần được thể chế hóa rõ ràng theo tinh thần Hiến pháp năm 2013 và Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam sửa đổi năm 2025 (Quốc hội, 2025), bảo đảm Mặt trận thực hiện đầy đủ vai trò cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân. Việc phối hợp không chỉ dừng lại ở trao đổi thông tin hay tham gia các phong trào chung mà phải được thiết kế thành quy trình thường xuyên trong xây dựng, thực thi và giám sát chính sách. Qua đó, Mặt trận có điều kiện chủ động hơn trong đại diện, tập hợp và phản ánh ý chí, nguyện vọng của Nhân dân, đồng thời góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của chính quyền.

2.3.2. *Xây dựng đội ngũ cán bộ Mặt trận có bản lĩnh chính trị, năng lực thực tiễn, gần dân, trọng dân*

Con người là nhân tố giữ vai trò quyết định đối với quá trình đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng hiện nay. Trong điều kiện xã hội đô thị hiện đại với cơ cấu xã hội và lợi ích ngày càng đa dạng, cán bộ Mặt trận cần có bản lĩnh chính trị vững vàng, nắm chắc đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước, đồng thời thành thạo kỹ năng vận động xã hội, đối thoại, lắng nghe và xử lý những vấn đề phát sinh từ thực tiễn cơ sở. Vì vậy, công tác cán bộ cần tiếp tục được đổi mới, từ lựa chọn, bố trí, sử dụng đến đào tạo, bồi dưỡng, chú trọng nâng cao kỹ năng dân vận, giám sát, phản biện xã hội và ứng dụng công nghệ số. Bên cạnh đó, cần có cơ chế khuyến khích và bảo vệ những cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, góp phần nâng cao uy tín và hiệu quả hoạt động của Mặt trận trong Nhân dân.

2.3.3. *Bảo đảm điều kiện tổ chức, nguồn lực và cơ chế kiểm tra, giám sát việc đổi mới phương thức hoạt động*

Đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng chỉ có thể đạt hiệu quả khi được bảo đảm về tổ chức và nguồn lực. Cần quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng công nghệ thông tin và kinh phí hoạt động, nhất là trong điều kiện Mặt trận ngày càng mở rộng phạm vi hoạt động trên môi trường số và các không gian công cộng mới. Đồng thời, cần xây dựng chương trình, kế hoạch hành động cùng cơ chế kiểm tra, giám sát việc triển khai đổi mới phương thức hoạt

động gắn với các tiêu chí đánh giá cụ thể, tránh tình trạng thực hiện mang tính hình thức. Công tác kiểm tra, giám sát vừa giúp phát hiện những hạn chế, vừa tạo cơ sở điều chỉnh cách làm, tổng kết thực tiễn và nhân rộng các mô hình hoạt động hiệu quả.

2.3.4. Gắn đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận với xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị

Đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cần được thực hiện trong mối quan hệ chặt chẽ với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hoàn thiện hệ thống chính trị. Chất lượng giám sát, phản biện xã hội và việc phát huy dân chủ ở cơ sở có ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cũng như củng cố niềm tin của Nhân dân đối với Đảng và Nhà nước. Đồng thời, một hệ thống chính trị hoạt động kỷ cương, minh bạch và liêm chính sẽ tạo môi trường thuận lợi để Mặt trận thực hiện tốt chức năng đại diện, tập hợp và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của Nhân dân. Vì vậy, đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận cần được đặt trong tổng thể quá trình xây dựng hệ thống chính trị, bảo đảm tính thống nhất, hiệu quả và phù hợp với yêu cầu phát triển của giai đoạn mới.

3. Kết luận

Trong tiến trình xây dựng và hoàn thiện nền dân chủ XHCN ở Việt Nam, đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là yêu cầu khách quan gắn với sự phát triển của đất nước và những biến đổi sâu sắc của đời sống kinh tế - xã hội. Khi dân chủ ngày càng được mở rộng cả về nội dung và hình thức, Mặt trận cần điều chỉnh phương thức hoạt động phù hợp để quyền làm chủ của Nhân dân được thực hiện đầy đủ, hiệu quả và bền vững. Đây cũng là yêu cầu của quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN, trong đó mối quan hệ giữa Đảng, Nhà nước và Nhân dân cần tiếp tục được củng cố thông qua các cơ chế dân chủ ngày càng thiết thực, công khai và hiệu quả. Đổi mới phương thức hoạt động vì thế không chỉ đáp ứng yêu cầu phát triển trước mắt mà còn tạo nền tảng cho việc phát huy bản chất dân chủ của chế độ trong giai đoạn mới. Thực tiễn tại thành phố Hải Phòng cho thấy quá trình đổi mới phương thức hoạt động của Mặt trận đã có nhiều chuyển biến tích cực, phù hợp với yêu cầu quản trị của một đô thị công nghiệp, cảng biển đang phát triển và hội nhập ngày càng sâu rộng. Những kết quả đạt được thể hiện ở sự đổi mới trong công tác tập hợp Nhân dân, nâng cao chất lượng giám sát, phản biện xã hội và mở rộng các hình thức phát huy dân chủ ở cơ sở. Qua thực tiễn đó, niềm tin của Nhân dân đối với Đảng và Nhà nước tiếp tục được củng cố, đồng thuận xã hội được tăng cường, sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc được phát huy. Trong thời gian tới, Mặt trận cần tiếp tục hoàn thiện phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng thực hiện các chức năng, nhiệm vụ, phát huy vai trò đại diện và tập hợp Nhân dân, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh, bền vững của thành phố Hải Phòng trong giai đoạn mới.

Tài liệu tham khảo

Ban Chấp hành Trung ương (2023). *Quy định số 124-QĐ/TW, ngày 04/10/2023 về việc kiểm điểm và đánh giá, xếp loại chất lượng hàng năm đối với tập thể, cá nhân trong hệ thống chính trị.*

Thành ủy Hải Phòng. (2025). *Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố khóa XVI trình Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Hải Phòng lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2025–2030.*

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng. (2025). *Báo cáo chính trị trình Đại hội đại biểu Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hải Phòng lần thứ XV, nhiệm kỳ 2025–2030.*

Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập*, tập 7. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập*, tập 13. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

Quốc hội (2013). *Hiến pháp Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*. Thông qua ngày 28/11/2013.

Quốc hội (2025). *Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Luật Công đoàn, Luật Thanh niên và Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở. Luật số 97/2025/QH15, ngày 27/6/2025.*

Thành ủy Hải Phòng (2025). *Tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng bộ; phát huy truyền thống “Thành phố anh hùng” và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân; đẩy mạnh đổi mới sáng tạo; đưa Hải Phòng trở thành Thành phố cảng hiện đại, văn minh, đi đầu trong xây dựng chủ nghĩa xã hội (Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố trình Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố lần thứ I, nhiệm kỳ 2025-2030, số 66-BC/TU, ngày 12/9/2025.*